Conclusie van de Advocaat-Generaal K. Roemer van 18 januari 1968[1]

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Verzoekster in de zaak waarin ik mij heden heb uit te spreken is een Italiaanse onderneming, welke zich met de vervaardiging van ijzer en staal bezighoudt en een fabriek heeft te Regina Margherita (Turijn). Over haar produktie komen wij nog te spreken; het staat evenwel vast, dat zij in haar bedrijf schroot verbruikt en dat de Hoge Autoriteit haar derhalve tot betaling van een bijdrage aan de schrootvereveningskas verplicht geacht heeft. Dit was blijkbaar ook steeds de opvatting geweest van de onderneming zelve, welke over het hierbedoelde tijdvak van februari 1957 tot november 1958 geregeld opgave van schrootaankopen deed (tot een totaal van 10 702 ton) en ook een bepaald bedrag (24 941 334 lires) aan de vereveningskas heeft betaald.

Als gewoonlijk liet de Hoge Autoriteit naar verzoeksters opgaven herhaaldelijk een onderzoek instellen; de eerste keer, in januari 1961, werd de Fiduciaire Suisse daarmede belast, welke op 5 mei 1961 rapporteerde. Volgens dit rapport waren in verzoeksters bedrijf niet alle voor het onderzoek noodzakelijke stukken aanwezig, zodat een juist beeld van de in feite verrichte schrootaankopen niet kon worden verkregen. — De Hoge Autoriteit trachtte vervolgens langs andere weg tot nauwkeurige resultaten te komen, te weten met behulp van de rekeningen betreffende verzoeksters stroomverbruik. Om overlegging daarvan werd (aanvankelijk tevergeefs) verzocht bij schrijven van 27 november 1961 en later bij beschikking van 23 februari 1962; zij werden ten slotte in april 1962 gefourneerd. Ook op deze wijze kon het stroomverbruik evenwel niet nauwkeurig worden berekend, aangezien de elektriciteitsrekeningen betrekking hadden op velerlei bedrijfshandelingen, welke volgens verzoekster ten dele tot een bijzonder hoog stroomverbruik hadden geleid. Aangezien bovendien door de vertegenwoordiger van de onderneming op 24 september 1962 tijdens een bespreking met ambtenaren van de Hoge Autoriteit te Luxemburg werd verklaard, dat de gedane opgaven onvolledig waren — omdat niet alle verkopen zouden zijn gefactureerd c.q. opgegeven — besloot de Hoge Autoriteit tot een nieuwe controle ten einde vast te stellen voor welk produktiequantum opgave achterwege was gebleven. Bij dit onderzoek, dat in december 1962 en januari 1963 plaatsvond, werd gebruik gemaakt van de diensten van de Italiaanse Trustbank „Fidital", welke geregeld met schrootcontroles wordt belast. Toen ook zo geen betrouwbaar beeld werd verkregen, deed de Hoge Autoriteit ten slotte (in overleg met verzoekster) een beroep op een deskundige, die — de bijzondere aard van het bedrijf Mandelli en de aldaar toegepaste werkwijzen in aanmerking nemende — de „omvang van de

1 — Vertaald uit het Duits.

staalproduktie en van het schrootverbruik" had vast te stellen. Zijn eindrapport (van 26 maart 1965) werd verzoekster toegezonden. De Hoge Autoriteit heeft de door verzoekster in een aantal brieven (laatstelijk in een brief van 29 januari 1966) gemaakte bezwaren ten dele erkend en kwam tot de slotsom, dat verzoekster niet, zoals aanvankelijk was opgegeven, 10 702 ton, doch in totaal 24 026 ton aankoopschroot voor de vervaardiging van staalblokken had verbruikt. Zij heeft zulks ook vastgesteld in de ten aanzien van verzoekster genomen beschikking van 7 december 1966 en dienovereenkomstig bij nadere beschikking van dezelfde datum de door de onderneming Mandelli over het tijdvak van februari 1957 tot november 1958 verschuldigde bijdrage op 137 910 340 lires berekend.

Het gaat in dit geding om de rechtmatigheid van deze beide laatste beschikkingen. Verzoekster meent, dat ze moeten worden vernietigd wegens onvoldoende motivering en op grond van schending van het Verdrag en zijn uitvoeringsvoorschriften. Wij zullen aanstonds deze grieven in bijzonderheden bespreken. Voor het ogenblik meen ik te mogen volstaan met de opmerking, dat zij in de eerste plaats de beschikking tot vaststelling van de vereveningsplichtige schrootmassa betreffen en dat met betrekking tot de beschikking tot vaststelling der verschuldigde bijdrage van nietigheid slechts sprake kan zijn wanneer de verificaties ten aanzien van het schrootverbruik blijken niet te kunnen worden gehandhaafd.

Beoordeling rechtens

1. *Is verzoekster een tot bijdrage verplichte onderneming ?*

Bij de bespreking der grieven blijkt allereerst de vraag aan de orde te komen, of verzoekster wel een bijdrageplichtige onderneming in de zin van de algemene schrootbeschikkingen is. Er bestaat aanleiding deze vraag te stellen, omdat Mandelli er in haar verzoekschrift en bij repliek uitdrukkelijk op wees, dat zij zich met de *staalgieterij* — en alzo met een voor de schrootverevening irrelevante tak van bedrijf — bezighoudt.

Evenwel blijkt het standpunt, dat verzoeksters bedrijf niet bijdrageplichtig zou zijn, al aanstonds onhoudbaar. Zulks ware niet slechts in strijd met verzoeksters eerdere gedragingen — zij deed opgave van haar schrootverbruik en betaalde vereveningsbijdragen, terwijl zij tijdens de langdurige administratieve procedure haar bijdrageplicht ook nimmer principieel bestreed —. Verzoekster spreekt zelf in haar briefhoofd van „acciaierie" en vermeldt erbij, dat zij „lingotti per forgia e laminazione" produceert. Ten slotte kan erop worden gewezen, dat zij naar aanleiding van de door de Hoge Autoriteit gegeven opdracht tot expertise in een bijlage bij haar brief van 29 januari 1966 melding maakte van „Fabbricazione di lingotti", derhalve van een produktie waarover een naar de hoeveelheid aangekocht schroot berekend vereveningsbedrag verschuldigd is.

De door verzoekster in haar conclusies gemaakte opmerkingen kunnen derhalve hoogstens aldus worden opgevat, dat het in haar bedrijf

in de eerste plaats om de staalgieterij gaat en dat de vervaardiging van blokken als nevenproduktie zou zijn te beschouwen (hetgeen bij de beoordeling van de uitkomsten der schattingen een rol zou kunnen spelen). Ook hetgeen zij tijdens de mondelinge behandeling heeft betoogd ware in die zin te verstaan; *niet* als een principiële bestrijding der bijdrageplicht.

2. *Mocht verzoeksters schrootverbruik door raming worden vastgesteld?*

Ondubbelzinnig en nadrukkelijk ontzegt verzoekster de Hoge Autoriteit evenwel het recht het schrootverbruik door middel van raming vast te stellen. Tot raming mag haars inziens alleen worden overgegaan, wanneer in het geheel geen opgave gedaan is. Zijn — als in casu — bepaalde hoeveelheden schroot opgegeven en staat alleen de *juistheid* dier opgaven ter discussie, dan kan men volgens verzoekster slechts *langs deductieve weg* te werk gaan.

Daarmede komt de uitlegging ter sprake van twee — ten deze gelijkluidende — beschikkingen (de artikelen 2 van Beschikking no. 13/58 en 15 van Beschikking no. 16/58), waarin wordt bepaald :

> „Indien de ondernemingen verzuimen opgave te doen van de factoren voor de berekening van de bijdrage, is de Hoge Autoriteit bevoegd ambtshalve ramingen te verrichten. De Hoge Autoriteit is eveneens bevoegd ambtshalve die opgaven te rectificeren, welke niet op aannemelijke wijze kunnen worden verantwoord."

Ik heb evenwel niet de indruk, dat wij lang zullen behoeven stil te staan bij verzoeksters — op de tekst en motivering van de aangehaalde voorschriften berustende — interpretatiepogingen, aangezien de bestaande jurisprudentie op dit punt duidelijk is.

Zo werd in 's Hofs arrest in de zaak 2-65 (Jurisprudentie, Deel XII, blz. 379) raming van het schrootverbruik aan de hand van het stroomverbruik (derhalve : toepassing van de inductieve methode) ook tegenover een onderneming, welke opgave betreffende haar schrootverbruik had gedaan, geoorloofd geacht op grond dat zij niet in staat was geweest de controleurs van de Hoge Autoriteit de normale boekhouding voor te leggen, dat wil zeggen bewijs van de juistheid harer opgaven bij te brengen. — Een zelfde situatie deed zich voor in de zaak 8-65 (Jurisprudentie, Deel XII, blz. 1, waarin het niet de vraag was, of de verzoekende onderneming opgave betreffende haar schrootverbruik had gedaan, doch alleen, of de gedane opgaven *voldoende* waren *gestaafd*.

Er bestaat derhalve, gezien deze rechtspraak — en in aanmerking genomen, dat niet overtuigend is aangetoond dat wijziging te verwachten zou zijn — geen aanleiding tot het maken van het door verzoekster bedoelde onderscheid; in de beide — in artikel 2 van Beschikking no. 13/58 en artikel 15 van Beschikking no. 16/58 bedoelde — gevallen mag daarom tot raming ambtshalve worden overgegaan.

Beantwoording behoeft dan nog slechts de vraag, hoe het in casu staat met het *door verzoekster te leveren bewijs* van de juistheid harer opgaven,

anders gezegd : of verzoekster haar plicht daarin het nodige inzicht te verschaffen is nagekomen. Ik zou dienaangaande de volgende opmerkingen willen maken.

Men kan allereerst stellen, dat verzoeksters aanvankelijke opgaven betreffende haar schrootaankopen stellig onjuist (namelijk ten minste 4 000 tot 5 000 ton te laag) zijn geweest en dat ook de opgaven betreffende haar eigen omloopschroot niet met de feiten in overeenstemming waren. Dit blijkt uit de — door verzoekster voor akkoord getekende — bevindingen van de Fiduciaire Suisse (januari 1961 : vergelijk het rapport van 5 mei 1961, blz. 5, 7 en 8, en bijlagen). — Voorts wordt in genoemd rapport met zoveel woorden geconstateerd, dat als gevolg van de onvolledigheid der overgelegde stukken schrootverbruik en staalproduktie niet volledig konden worden onderzocht. Op bladzijde 2 worden alle voor controle in aanmerking komende doch volgens verzoekster niet aanwezige of vóór de controle vernietigde stukken met name genoemd : in verzoeksters bedrijf hebben nimmer gedetailleerde overzichten betreffende ontvangen en verkochte schroothoeveelheden, registers voor ontvangen schroot of staalproduktie-statistieken bestaan. De afleveringsbewijzen betreffende het ontvangen schroot, het rekeningenboek, het invoerboek, het inventarisboek, statistieken betreffende het schrootverbruik alsmede de stukken betreffende handels-, bedrijfs- en voorraadboekhouding waren ten dele niet bewaard. Dat dit een en ander naar waarheid is vastgesteld, blijkt ook uit verzoeksters brief aan de Hoge Autoriteit d.d. 10 november 1959 (waarin zij mededeelt, dat de documenten betreffende haar produktie ten dele zijn vernietigd) alsmede uit hetgeen zij op 15 februari 1961 uitdrukkelijk schriftelijk heeft verklaard — de inhoud van deze verklaring stemt bijna woordelijk met de bevindingen van de Fiduciaire Suisse d.d. 5 mei 1961 overeen. In feite werden volgens verzoekster aan de controleurs voornamelijk *rekeningen betreffende de inkoop* voorgelegd. Het is evenwel zonder meer duidelijk dat hiermede niet kan worden volstaan, wanneer volledig bewijs van het schrootverbruik moet worden bijgebracht, bewijs dat waarschijnlijk met behulp van sommige der vernietigde documenten — bij voorbeeld het rekeningenboek, het invoerboek, het inventarisboek of de bedrijfsboekhouding — wèl had kunnen worden geleverd.

Hoewel hiermede in het kader van dit geding kan worden volstaan, wil ik volledigheidshalve enige nadere opmerkingen maken. Vooral lijkt het mij van belang, dat verzoekster tijdens een bespreking met ambtenaren van de Hoge Autoriteit op 24 september 1962 bij monde van de heer Porta de onjuistheid der opgaven betreffende haar produktie — dat wil zeggen de onjuistheid van gegevens, welke ook voor de vaststelling van haar schrootverbruik van belang zijn — heeft toegegeven. Toen in verband hiermede verzoeksters bedrijf wederom werd gecontroleerd, ten einde alsnog de niet-gefactureerde verkopen van gietstaal vast te stellen, konden weliswaar door Fidital (in december 1962 en januari 1963) alsnog bepaalde hoeveelheden aan de hand van afleveringsbewijzen en telstroken worden achterhaald; echter heeft ook deze controle — waarbij Fidital niet slechts het

algemeen doel van het onderzoek voor ogen hield, doch bovendien heeft getracht een „algemene metaalbalans" op te stellen — ertoe geleid, dat de overgelegde stukken onvolledig werden bevonden. Zo heeft verzoekster blijkens het rapport van 1 mei 1963 drie kwantitatief sterk uiteenlopende opgaven betreffende haar produktie gedaan, terwijl de in januari 1963 overgelegde cijfers niet met de uitkomsten van vroegere controles in overeenstemming werden geacht en niet steeds dezelfde stukken zouden zijn overgelegd als tijdens eerdere onderzoeken („substitution et altération de la documentation"). Met name bleek, dat de in de eerste plaats in aanmerking genomen leveringsfacturen slechts onvolledig aanwezig waren en dat de, in dit verband eveneens waardevolle, telstroken slechts tot 31 december 1957 voorhanden waren; over de tijd daarna zouden zij zijn vernietigd. Het rapport eindigt met de volgende algemene conclusie :

> „Considérant les lacunes rencontrées dans la documentation mise à notre disposition, nous sommes contraints de faire les réserves les plus expresses au cas où d'autres documents n'auraient pas été soumis à notre examen."

Verzoekster kon ons voor deze stand van zaken geen afdoende verklaring geven. Haar beroep op de bijzondere aard der onderneming gaat niet op, want zelfs een vennootschap van deze grootte (in wier bedrijf alleen aan de elektro-ovens meer dan 100 arbeiders werkzaam waren, zoals uit haar brief van 29 januari 1966, blz. 7, blijkt) moet (zoal niet over alle door de controleurs niet aangetroffen gegevens dan toch in ieder geval) over een behoorlijke boekhouding beschikken, welke volledig inzicht geeft in al hetgeen in het bedrijf omgaat. — Wat betreft de zogenaamde vernietiging van bescheiden (welke anders dan verzoekster tijdens de mondelinge behandeling beweerde niet alleen voor de controle irrelevante stukken heeft betroffen), het is ons niet recht duidelijk welke gedragslijn verzoekster ten deze heeft gevolgd. In ieder geval kan aan het rapport van Fidital worden ontleend, dat nog in 1963 stukken voorhanden waren, welke tot het jaar 1954 teruggingen, terwijl daartegen documenten voor de tijd na december 1957 ontbraken. In de eerste plaats zij echter opgemerkt, dat het vernietigen van bescheiden, hoezeer naar nationaal recht mogelijk ook geoorloofd, hier — met het oog op de belangen van de schrootvereveningsinstelling — achterwege had moeten blijven. Bijdrageplichtige ondernemingen mochten geenszins verwachten, dat de Hoge Autoriteit alleen op de gedane opgaven zou afgaan; veeleer moesten zij ermede rekenen, dat naar de juistheid dier opgaven een grondig onderzoek zou worden ingesteld. Zulks zeker op een tijdstip, waarop verzoekster reeds van vernietiging van haar stukken sprak (ik herinner aan haar verklaringen uit de jaren 1959 en 1961). Niet alleen had het vereveningsmechanisme toen nog slechts korte tijd opgehouden te functionneren, het was ook voor alle betrokkenen volledig duidelijk, dat liquidatie der instelling voorlopig niet viel te verwachten.

In verband met dit een en ander bleef geen ander middel ter vaststelling van verzoeksters schrootverbruik over dan raming ambtshalve. Het is in dit verband ook veelzeggend, dat verzoekster ten processe nimmer heeft verklaard, dat de juistheid harer opgaven met behulp van boekhoud-

kundige documenten kon worden bewezen; zij heeft slechts om het uitbrengen van een deskundigenrapport verzocht; ook reeds tijdens de administratieve procedure verklaarde zij zich ermede akkoord, dat door middel van een expertise naar de nodige klaarheid zou worden gestreefd.

Onze voorlopige conclusie luidt derhalve, dat in beginsel niet van schending van artikel 2 van Beschikking no. 13/58 dan wel van artikel 15 van Beschikking no. 16/58 kan worden gesproken. — Wij zullen thans nader bezien welke methode van raming de Hoge Autoriteit heeft toegepast en onderzoeken of daartegen bedenkingen kunnen worden gemaakt.

3. *De afzonderlijke grieven tegen de door de Hoge Autoriteit gebezigde methode van raming*

Wij herinneren ons, dat de Hoge Autoriteit, afwijkend van haar gewone gedragslijn, in casu het schrootverbruik niet aan de hand van de cijfers betreffende het stroomverbruik heeft vastgesteld. Zij moest van die methode afzien, omdat verzoekster niet slechts blokken staal, doch ook gietstaal in tal van vormen en kwaliteiten vervaardigt en voorts omdat volgens haar opgaven voor zoveel dit gietstaal betreft van een in meerdere of mindere mate verhoogd stroomverbruik per ton moet worden uitgegaan, zodat niet met één en dezelfde sleutel stroomverbruik/staalproduktie kan worden gewerkt. Verzoekster heeft er ook geen bezwaar tegen gemaakt, dat de Hoge Autoriteit niet het stroomverbruik als uitgangspunt heeft genomen.

De Hoge Autoriteit heeft er in casu veeleer naar gestreefd om, rekening houdende met de ovencapaciteit en in aanmerking nemende de tijden gedurende welke het bedrijf in werking was en het aantal uren voor de versmelting benodigd, de totale aldaar vervaardigde hoeveelheden vloeibaar ruwstaal vast te stellen. Van het aldus berekende totaal moest vervolgens het voor de gietstaalfabricage benodigde ruwstaal worden afgetrokken. Dit kon worden nagegaan aan de hand van verzoeksters desbetreffende opgaven en het kwantum dat bij de door Fidital in 1963 verrichte controle bleek te zijn verkocht, doch niet gefactureerd (zodat het niet in verzoeksters opgaven was begrepen). Het overige vloeibaar ruwstaal kon volgens de Hoge Autoriteit slechts voor de vervaardiging van blokken zijn gebruikt. Rekening houdende met het bij de produktie vrijgekomen omloopschroot, kon men zo uitrekenen welke schrootlading voor de vervaardiging nodig was geweest, namelijk het in de bestreden beschikking genoemde kwantum. — Oorspronkelijk werd bij deze berekening uitgegaan van gegevens welke de deskundige aan de Hoge Autoriteit had verschaft; wij zullen nog zien, in hoeverre deze gegevens later naar aanleiding van verzoeksters bedenkingen zijn gewijzigd.

Wij willen thans nagaan, wat verzoekster tegen de zojuist geschetste werkwijze in het midden wenst te brengen.

Allereerst heeft zij betoogd, dat het deskundigenrapport krachtens gemeen overleg tussen verzoekster en Hoge Autoriteit was uitgebracht; met de uitkomsten van het onderzoek zou daarom alleen mogen worden

gewerkt wanneer zij door beide partijen als juist wordt erkend. Aangezien verzoekster het echter met de conclusies van de deskundige niet eens is en ook de Hoge Autoriteit ten dele de juistheid van verzoeksters bezwaren heeft moeten erkennen, kan voor de raming van het schrootverbruik op het rapport van de deskundige geen acht meer worden geslagen. — Zodanig rapport moet trouwens als één geheel worden beschouwd; wanneer gedeelten ervan blijken de toets der kritiek niet te kunnen doorstaan, moet het in zijn geheel terzijde worden gesteld.

Deze argumenten komen mij evenwel niet steekhoudend voor. — Wat het tweede gedeelte van dit betoog betreft, men kan zeker *niet in het algemeen* stellen, dat correctie van gedeelten van een deskundigenrapport tot ongeldigheid van alle daarin neergelegde bevindingen moet leiden. In casu had ons derhalve moeten zijn aangetoond, dat tussen de afzonderlijke gedeelten van het gewraakte rapport een zo nauw verband bestond, dat verzoekster met haar conclusie het gelijk aan haar zijde had. Nu dit niet is gebeurd, behoeft aan deze grief verder geen aandacht te worden geschonken. Voor zoveel verzoekster de mogelijkheid van een deskundigenrapport gebruik te maken van „gemeen overleg van partijen" doet afhangen, zij opgemerkt, dat zij in zoverre, civielrechtelijk gezien, van een onjuist standpunt uitgaat. Zoals tijdens de mondelinge behandeling terecht werd betoogd, wordt zulk een rapport niet ter uitvoering van een afspraak tussen partijen, doch bij wege van deskundige *controle* ingevolge artikel 47 van het Verdrag uitgebracht (de met het onderzoek belaste deskundige werd dan ook door een inspecteur van de Hoge Autoriteit vergezeld), dat wil zeggen dat voor zodanige verrichting geen goedkeuring van de betrokken onderneming nodig is; het is slechts een tegemoetkoming, wanneer zij erin wordt gekend. Het kon derhalve, verzoeksters grieven ten spijt, aan de Hoge Autoriteit niet verboden zijn zich van de uitkomsten van het deskundigenonderzoek, voor zoveel zij deze gegrond achtte, te bedienen en voor de beoordeling rechtens zal het er slechts om gaan vast te stellen, of die uitkomsten in zoverre *objectief* juist voorkomen. Ook waar verzoekster ten aanzien van de waarde van het deskundigenonderzoek twijfel aan de dag legde — erop wijzende dat de deskundige zich slechts *één dag* in haar bedrijf ophield — draagt haar grief een algemeen karakter; bovendien werpt zij de vraag op, of de expert wel over voldoende vakkennis op het gebied van de staalgieterij en over voldoende taalkennis beschikte. — Voor de beoordeling van dit geval kan een en ander mijns inziens al evenmin een rol spelen. Voor zoveel verzoekster van bepaalde *feiten* uitgaat (zoals de duur van het verblijf van de deskundige in verzoeksters bedrijf) moet worden gezegd, dat zij een oordeel omtrent de juistheid van de bevindingen van de deskundige niet mogelijk maken, aangezien deze laatste niet van een „tabula rasa" behoefde uit te gaan, immers de resultaten van vroegere controles stonden hem ten dienste. Voor zoveel verzoekster echter alleen maar *vermoedens* uitspreekt ten aanzien van de bekwaamheid van de deskundige kunnen wij daaraan zonder meer voorbijgaan, alleen reeds omdat haar posita in zoverre onvoldoende bepaald zijn, terwijl ook het nodige bewijsaanbod achterwege bleef. Bovendien zou kunnen worden opgemerkt, dat,

indien de taalkennis van de deskundige al te wensen over mocht hebben gelaten, zulks door de aanwezigheid van een — in dat opzicht wel ervaren — inspecteur van de Hoge Autoriteit werd ondervangen, terwijl ik voor wat betreft de nodige vakkennis op het gebied van de staalgieterij ermede volstaan kan te verwijzen naar de nog te bespreken bevindingen van de Hoge Autoriteit, blijkens welke die vakkennis ten deze geenszins van beslissende betekenis was.

In de derde plaats draagt verzoekster de grief voor, dat de berekeningen van de deskundige veelal op *theoretische gegevens* berustten, terwijl op de bijzondere aard van haar onderneming onvoldoende zou zijn gelet. — Deze opmerking kan juist zijn voor zoveel betreft de tijden gedurende welke het bedrijf in werking is geweest alsook voor de gemiddeld voor de versmelting benodigde tijd. Zij is echter in feite irrelevant, omdat de Hoge Autoriteit in zoverre de opgaven van de deskundige duidelijk heeft gecorrigeerd, en wel door op de bedenkingen, welke verzoekster in haar brief van 29 januari 1966 naar voren bracht, acht te slaan. Bij het schatten van de tijden, gedurende welke maandelijks gemiddeld in verzoeksters bedrijf is gewerkt, bij het in mindering brengen van perioden, gedurende welke de produktie in feite werd onderbroken en bij het in aanmerking nemen van de gemiddeld voor de versmelting in haar drie elektro-ovens benodigde tijd is alzo uitsluitend met verzoeksters opgaven te rade gegaan. In ieder geval kan derhalve ten aanzien van de uitsluitend beslissende beschikking van de Hoge Autoriteit de grief, dat slechts met theoretische gegevens zou zijn gewerkt, geen stand houden.

Ten slotte merkt verzoekster op — en hier schijnt het zwaartepunt van haar kritiek te liggen, zoals met name uit het bij repliek overgelegde rapport van een door haar geraadpleegde deskundige blijkt — dat verzuimd is acht te slaan op de *bijzondere omstandigheden, waaronder in haar staalgieterij wordt gewerkt:* met name zou geen rekening zijn gehouden met het feit, dat daar een groot aantal produkten wordt vervaardigd, terwijl het bedrijf zich destijds bovendien nog in opbouw bevond. Zou hiermede wèl rekening zijn gehouden, dan had men moeten inzien, dat van de totale ruwstaalproduktie een groter gedeelte voor de vervaardiging van gietstaal werd gebezigd dan de Hoge Autoriteit aannam (met andere woorden : men had van een andere verhouding ruwstaalproduktie/gietstaal moeten uitgaan), en dan zou het vele omloopschroot, dat in de gieterij vrijkomt, in het eindresultaat zijn verdisconteerd. — Ook deze grief lijkt mij ten slotte niet houdbaar. Allereerst zij eraan herinnerd, dat de Hoge Autoriteit bij de berekening van de totale produktie van vloeibaar ruwstaal onder meer de door verzoekster genoemde gemiddeld voor de versmelting benodigde tijden als uitgangspunt heeft genomen en derhalve in zoverre rekening heeft gehouden met de bijzondere aard van verzoeksters bedrijf, welke immers juist in de tijdsduur, welke in de staalgieterij gemiddeld voor de versmelting nodig is, tot uitdrukking komt. Ook bedenke men, dat deze berekening tot een eindresultaat leidt, dat nauwelijks afwijkt van dat waartoe verzoekster zelf kwam, immers daarvan slechts ten naaste bij 2 000 ton verschilt (hetgeen kennelijk is te verklaren doordat volgens

verzoekster — die daarvoor overigens geen deugdelijke gronden heeft aangevoerd — van de capaciteit harer ovens geen volledig gebruik zou zijn gemaakt). Na deze eerste, bezwaarlijk aanvechtbare, berekening deed zich voor de Hoge Autoriteit nog slechts één probleem voor, namelijk hoe op de totale produktie de voor de vervaardiging van gietstaal bestemde massa in mindering moest worden gebracht, immers het resterend gedeelte kon slechts voor de vervaardiging van blokken zijn gebruikt. Bij de vaststelling van het in mindering te brengen quantum had de Hoge Autoriteit volgens verzoekster slechts langs de weg van moeizame onderzoekingen het verhoudingscijfer voor de vervaardiging van gietstaal uit ruwstaal kunnen doen vaststellen. Aan de hand van de bekende cijfers betreffende de verkochte massa's gietstaal zou men dan hebben kunnen concluderen, welke massa's vloeibaar ruwstaal voor haar vervaardiging benodigd waren geweest. De Hoge Autoriteit heeft deze werkwijze echter niet gevolgd, en ik meen terecht. In haar berekening is zij uitgegaan van de massa's ruwstaal, welke *door verzoekster* zelf als voor de vervaardiging van gietstaal bestemd waren opgegeven. Hierbij heeft zij opgeteld het quantum, dat voor de vervaardiging van verkocht, doch niet gefactureerd gietstaal nodig was, waarbij zij kon uitgaan van de verhouding tussen ruwstaal en eindprodukt welke aan de hand van verzoeksters produktiecijfers en de daarmede overeenstemmende, aanvankelijk alleen bekende, cijfers betreffende de wèl-gefactureerde verkoop van eindprodukten kon worden berekend. Aldus heeft de Hoge Autoriteit alle moelijkheden vermeden, welke haar bij een „experimentele" becijfering van de verhouding tussen ruwstaal en eindprodukt waarschijnlijk te wachten hadden gestaan. Deze methode komt mij vooral daarom onaanvechtbaar voor, omdat de Hoge Autoriteit aldus is uitgegaan van destijds door verzoekster zelf verstrekte gegevens. Een andere beoordeling ware slechts toelaatbaar geweest, indien verzoekster zou hebben bewezen — des neen — dat haar oorspronkelijke gegevens niet met de feiten in overeenstemming waren.

Hiermede staat niet slechts vast, dat verzoeksters voornaamste grief, betreffende de verhouding ruwstaal/eindprodukt welke de Hoge Autoriteit aan haar berekeningen ten grondslag heeft gelegd, ongegrond zijn; tevens wordt duidelijk, dat de vraag of de door de Hoge Autoriteit met het onderzoek belaste deskundige over voldoende vakkennis beschikte om al hetgeen er in een staalgieterij omgaat te kunnen beoordelen, irrelevant moet worden geacht.

Volledigheidshalve nog enkele korte opmerkingen aangaande de staat van ontwikkeling van verzoeksters bedrijf in de jaren 1957 en 1958 en het vele omloopschroot, dat in haar staalgieterij zou vrijkomen. Het kan wel nauwelijks worden volgehouden, dat bij ovens welke sedert 1954 onderscheidenlijk sedert oktober 1956 in bedrijf zijn van een aanloopperiode tot in de jaren 1957 en 1958 sprake zou zijn. Zelfs al zou men echter aannemen, dat zich in de staalgieterij voortdurend ontwikkelingsmoeilijkheden hebben voorgedaan, waardoor zeer veel omloopschroot vrijkwam, dan zou zulks de schrootcijfers uiteindelijk niet beïnvloeden, immers het gaat dan om afvallen in een voor de schrootverevening irrelevante produktie-

cyclus. In dit opzicht heeft de Hoge Autoriteit mijns inziens onze rechtspraak betreffende het niet voor verevening in aanmerking komende eigen omloopschroot alleszins consequent toegepast. Had zij een andere gedragslijn gevolgd, dan zou men haar terecht hebben kunnen verwijten jegens de niet-gemengde schrootverbruikende ondernemingen — dat wil zeggen die, welke zich niet ook met de vervaardiging van gietstaal bezighouden — discriminerend te zijn opgetreden.

Mijn conclusie luidt, dat geen van de grieven, welke ten aanzien van de door de Hoge Autoriteit gebezigde methode van raming naar voren zijn gebracht, de in de bestreden beschikking vermelde cijfers kunnen aantasten. Weliswaar zal men moeten toegeven, dat — zoals steeds, wanneer men langs inductieve weg moet te werk gaan — absolute precisie ook hier niet werd verkregen. Dit bezwaar moet evenwel door ondernemingen, welke niet in staat zijn de juistheid harer schrootopgaven met behulp van haar bedrijfsadministratie te staven, worden aanvaard. In ieder geval acht ik geen aanleiding aanwezig om thans, door het gelasten van een nieuw deskundig onderzoek, naar een nog hogere graad van nauwkeurigheid te streven. En wel zulks niet slechts omdat 10 jaar na de afloop van de aanlooptijd — en nadat volgens verzoekster in haar bedrijf een andere produktiemethode is ingevoerd — wel nauwelijks een nauwkeuriger resultaat kan worden verwacht. De voorwaarden daartoe in de zin van onze jurisprudentie (zaak 51-65, Jurisprudentie, Deel XII, blz. 139) kunnen ook niet als vervuld worden beschouwd aangezien verzoekster niet — met een beroep op bepaalde omstandigheden — voldoende aannemelijk heeft gemaakt, dat de tot nu toe langs de weg van raming verkregen resultaten in belangrijke mate van de werkelijkheid afwijken.

Met het vorenstaande zijn evenwel nog niet alle tussen partijen betwiste aspecten aan een beoordeling onderworpen. Wij moeten nog op enige grieven — voornamelijk grieven van formele aard — ingaan, welke volgens verzoekster al evenzeer tot vernietiging der aangevochten beschikkingen kunnen leiden.

4. *Onovldoende motivering*

Verzoeksters formele bezwaar is, dat de Hoge Autoriteit haar beschikking voor zoveel betreft. de bepaling van de schrootmassa, waarover de vereveningsheffing moet worden betaald, niet voldoende met redenen heeft omkleed; zij acht die motivering innerlijk tegenstrijdig en niet concludent.

Ik zou hieromtrent het navolgende willen opmerken.

Voor zoveel verzoekster de motivering van genoemde beschikking innerlijk tegenstrijdig acht, heeft zij met haar grief blijkbaar het oog op de overweging betreffende „contradizioni e divergenze". — Kennelijk wordt hiermede echter — anders dan verzoekster meent — niet bedoeld, dat de Hoge Autoriteit zich in bepaalde opzichten in andere zin heeft uitgesproken dan haar controleurs en dat de Hoge Autoriteit in haar beschikking aan deze tegenspraak geen einde heeft gemaakt, doch veeleer, dat de afzonder-

lijke resultaten niet steeds met elkaar in overeenstemming waren. Juist hierom heeft de Hoge Autoriteit echter, zoals duidelijk uit de beschikking blijkt, van vaststelling van verzoeksters schrootverbruik met behulp van de deductieve methode (dat wil zeggen aan de hand van boekhoudkundige gegevens) moeten afzien om in plaats daarvan tot raming op grond van de totaal geproduceerde hoeveelheid vloeibaar ruwstaal over te gaan.

Wanneer verzoekster voorts meent, dat de Hoge Autoriteit een gedetailleerde bespreking had moeten wijden aan de waarde welke aan de verrichte controles kan worden toegekend, dan moet er haar, gezien onze jurisprudentie, op worden gewezen dat deze eis aan de motivering ener beschikking niet mag worden gesteld. Er kan mede worden volstaan te constateren dat bij controle geen betrouwbaar beeld werd verkregen, terwijl een gedetailleerde bespreking der gebleken tekortkomingen aan het geding in rechte kon blijven voorbehouden. Onvoldoende motivering acht ik ten slotte ook niet daarin gelegen, dat de Hoge Autoriteit niet geheel duidelijk aangaf, welke der tijdens de administratieve procedure naar voren gebrachte grieven zij heeft erkend en dat zij niet heeft verklaard, waarom zij sommige andere bezwaren van verzoekster niet heeft aanvaard. Nog afgezien daarvan, dat betrokkene bij vergelijking van haar verschillende brieven aan de deskundige Ir. Studer met de motivering van de beschikking niet in het onzekere kon verkeren omtrent de door de Hoge Autoriteit aanvaarde bedenkingen, is in onze jurisprudentie reeds lang uitgemaakt, dat de motiveringsplicht niet zover gaat, dat op alle bezwaren welke de *voorbereiding* ener beschikking betreffen behoeft te worden ingegaan. Geldt dit reeds voor grieven van instellingen van de Gemeenschap, welke met inachtneming van bepaalde verdragsvoorschriften moeten worden gehoord alvorens een beschikking kan worden uitgevaardigd (zaken 4-54 en 6-54), dan kan ten aanzien van bezwaren van particulieren geen ander standpunt worden ingenomen. Verwijzing naar het arrest in de zaak 8-65 heeft ook in zoverre geen zin, dat in dat arrest hoogstens sprake is van de verplichting van de Hoge Autoriteit op voldoende bepaalde tegenargumenten in te gaan (daarop acht te slaan), doch een formele plicht daarvan in de redengeving der beschikking rekenschap af te leggen toen niet ter sprake kwam.

Geen der door verzoekster gebezigde argumenten kan derhalve tot de conclusie leiden, dat de bestreden beschikking niet voldoende met redenen omkleed is.

5. *Grieven tegen de gevolgde procedure*

Ook de klacht, dat de Hoge Autoriteit ten onrechte verzuimde verzoekster tijdig in kennis te stellen van de resultaten van het onderzoek van Fidital (eind 1962, begin 1963) is van formele aard. Deze grief houdt tevens in, dat ten nadele van verzoekster zou zijn gediscrimineerd.

Ik behoef hier slechts weinig over te zeggen. Niet alleen werd verzoekster er in een brief van de Hoge Autoriteit van 9 juli 1964 althans summier van in kennis gesteld, dat het onderzoek van Fidital onbevredigend

was verlopen (hetgeen leidde tot opdracht aan een deskundige de omvang van verzoeksters produktie na te gaan); al evenmin kan de Hoge Autoriteit verplicht worden geacht om betrokkenen te horen nopens in het kader van enigerlei administratieve procedure te verrichten preparatoire rechtshandelingen (hoezeer zulk een verhoor uiteraard nuttig kan zijn). — Voorts bleef verzoekster in gebreke aan te tonen, dat de Hoge Autoriteit *in den regel* in zulke gevallen betrokkenen tijdig en uitvoerig inlicht en dat zij in haar verdediging is benadeeld, nu de Hoge Autoriteit juist tegenover haar een andere gedragslijn heeft gevolgd.

Ook deze laatste grief houdt derhalve geen stand.

6. *De vraag of vroegere afrekeningen een definitief karakter droegen*

Ten slotte wijst verzoekster er nog op (zonder dat geheel duidelijk wordt, of zij in zoverre geacht wil worden een grief voor te dragen), dat zij uit een op 8 april 1963 van de Hoge Autoriteit ontvangen afrekening mocht afleiden, dat belangrijke wijzigingen niet meer waren te verwachten. Werd echter bij dit schrijven de door verzoekster te betalen bijdrage op 38 496 372 lires vastgesteld, op grond van de tweede der bestreden beschikkingen zou zij een bijdrage van 137 910 340 lires hebben te betalen.

Ook hieraan kunnen evenwel geen consequenties worden verbonden. Zoals wij weten, hebben *alle* schrootverbruikende ondernemingen zulke afrekeningen per 31 mei 1963 ontvangen. Men heeft aldus de afwikkeling van de schrootvereveningsinstelling willen bespoedigen; bedoelde afrekeningen droegen echter duidelijk een *voorlopig* karakter en waren in zoverre door de algemene Beschikking no. 7/63 gedekt (artikel 5). Doch wel in de eerste plaats verzoekster moest na ontvangst van bedoelde brief begrijpen, dat haar *speciale* problemen, waarover sinds jaren met de Hoge Autoriteit overleg gepleegd werd (namelijk de moeilijkheden, verbonden aan vaststelling van de schrootmassa, waarover de vereveningsbijdrage verschuldigd was en aan bepaling van de aanvang van haar bijdrageplicht) nog geen oplossing hadden gevonden. Nog in het jaar 1964 was zij het ermede eens, dat het schrootverbruik door een deskundige zou worden nagegaan. Dan kon echter toezending van een eerste afrekening (welke bovendien van de afdeling Markt uitging) voor de Hoge Autoriteit geen beletsel vormen de door verzoekster verschuldigde bijdrage nogmaals te doen onderzoeken, noch ook om op grond van latere verificaties het bedrag der bijdrage in overeenstemming met de ware stand van zaken te verhogen, waarbij uiteraard dient te worden bedacht dat ook de rentelast over de jaren, welke na het verschuldigd worden der bijdrage verstreken, aanzienlijk is toegenomen (in casu werd ten naaste bij een bedrag van 50 miljoen lires aan rente verschuldigd).

Geen der voorgedragen grieven blijkt alzo tot vernietiging der bestreden beschikkingen te kunnen leiden.

7. *Samenvatting*

Ik concludeer als volgt :

Er bestaat geen aanleiding nadere bewijslevering — in de vorm van een deskundigenbericht of van een descente — te gelasten. De firma Mandelli kan in haar vordering worden ontvangen, doch deze is niet gegrond; zij moet derhalve worden afgewezen met veroordeling van verzoekster in de kosten.